

הגראפומן מפ"אן קלוב - ישראל * פולחן עגל

הזהב והאנטישמיות * מהאוננות האותנטית של יונה

וולך לאוננות המזוייפת של דן צלקה: „דיוקן עצמי בגיל 27”

תולעי תרבות

זיגלבוים

במשך שנים רבות היה הסופר הגרמני הנודע, חתן פרסי נובל היינריך בל, ראש הסניף הגרמני של הפא"ן קלוב העולמי. המחזאי ממוצא יהודי, ארתור בולר, כיהן גם הוא שנים רבות בתפקיד ראש הסניף האמריקאי של הפא"ן קלוב. מזה קרוב לשנות דור משמש יהודי בשם חיים תורן כראש סניף הפא"ן קלוב בישראל, מבלי שגודע לאיש על תרומתו ולספרות העברית, ומבלי שהובר לציובור

אהבה לכותו כיוצר, מסביר כי „האהבה, כיוצרים, זקוקים יומיים ושעה שעה ל"השראה, לרוח הקודש... את האהבה ואת היצירה שלו, מצמיד הוא גם לכיבושים: „כאהבה כמו בכיבושים טריטוריאליים - הכובש את הגוף כלבר מאומה לא ככש, גם אם אלף פעמים ופעם ככש, לא ככש מאומה. רק אם ככש את הרוח כיבושו מלא, שלם ומושלם." לפי מישנתו של תורן זיגלבוים הרי שעל מדינת ישראל, שכבשה את הגדה המערבית, לכבוש גם את הרוח הפלסטינית, כיבוש שלם. מעניין מה יאמרו על כך עמיתו הלא-חשובים בכינוסי פא"ן קלוב הבינלאומיים: חיינר ריך בל, וארתור בולר.

מכיבושיו באהבה, עובר תורן זיגלבוים בדפפת-אהבותיו לקביעה המקורית וה-

פועה שליו וחיים תורן (זיגלבוים)

כמו בשחמט כך גם באהבה - במהלך הראשון אין הבדל בין האמן הגדול והחובב

הסופרים מה לתורן ולספרות העברית. הכתובת של פא"ן קלוב ישראל היא כתובת מגוריו של תורן: רחוב שמריהו לוי 19, ירושלים.

חיים תורן, לפנים זיגלבוים, נודע כמביא לדפוס של דברי ברל כצנלסון על האוניברסיטה העברית (תש"ה). אשתו הי שניה של תורן (הראשונה היא חלנה חזין) היא המתורגמנית פועה שליו. תורן מתרגמת חרוזי טאגור לעברית.

בימים אלה שלח משורר ותיק לנמר של נייר קובץ מפרי עטו של חיים תורן. הנושא את הכותרת: אומרים, אהבה יש בעולם. קובץ דיק, הנפתח בקביעת המחבר: „יש פרשיות-אהבה מסעירות שאפשר לסכמן כמרישפט אחד, אך אותו מרישפט חייב להכיל כוח-הגות, כשרון ראיה והכמת-לשון שעשויים למלא כרך עביכרם... על בסיס רעיון זה, מאכלס תורן זיגלבוים 16 עמודי דפפת-אהבה שלו, ונוהג כאילו היתה זו אנציקלופדיה ל„פרשיות-אהבה מסעירות”.

תורן זיגלבוים, המצמיד את כוחו ב-

חיים תורן (זיגלבוים) - אומרים, אהבה יש בעולם... הוצאת המחבר, רח' שמריהו לוי 19, ירושלים, 16 עמודים (כריכה רכה).

מחקר

חידת „כל-נדרי”

נוהג קיים בעולם האקדמי, לפרסם קב"צים של הקדשה למלומדים. קבצים אלה מלקטים מיבחר עבודות של תלמידי אותם מלומדים. השנה זכה בפרס ישראל חוקר ההיסטוריה יעקוב כ"ץ שחגג גם את יום-הולדתו השבעים וחמש. בימים אלה ראה אור הקובץ פרקים בתולדות החברה היהודית בימי-הביניים ובעת החדשה. בקובץ פרקים מרתקים מן ההיסטוריה היהודית, המוקדשים לכ"ץ. תרומתו הי עיקרית היא בחקר תולדות ישראל במי שור המתודי, תוך שהוא עיצב דפוסים של היסטוריוגרפיה אנאליטית. תחת הי היסטוריה המתארת (הכרונולוגית). הוא בחן מהלכים בהיסטוריה באמצעות הסוצי-ולוגיה. עיקר התמחותו ביהדות ובחברה היהודית המסורתית של מרכז-אירופה.

העבודה הראשונה שבקובץ: מאמרו של אברהם גרוסמן, ייחוס מישפחה בחברה היהודית באשכנז הקדומה; היא כוללת דמויות כמשה בר' איתאל ובנו קלונימוס.

פרופסור יעקוב כ"ץ דפוסים של היסטוריוגרפיה אנאליטית

הפרופסור אפרים א' אורבך מביא בי-עבודתו, הנושאת את הכותרת שיטת הסובלנות של ר' מנחם המאירי - מקורה ומגבלותיה, שיטה שהיא בבחינת כמעט שיטה-פילוסופית, העוסקת ברובה בלשונו של אותו ר' מנחם המאירי, ב„אותם הקצוות שישירי עבודת האלילים נעטרו לשם, ושאר צמתים של מנע בינות ליהודי אותה תקופה, לבין הגויים." אין ספק שפרופ' אורבך הוא מן המעולים באנשי הרוח והמוסר החיים עמנו. יש במאמרו זה השלכות רבות בעלות משמעות דתית. הפרופ' המכובד, שהוא דתי ושומר-מצוות,

פרקים בתולדות החברה היהודית בימי-הביניים ובעת החדשה, מוקדשים לפרופסור יעקוב כ"ץ במלאת לו שבעים וחמש שנה, על-ידי תלמידיו וחבריו; תצג עמודים; הוצאת י"ל מאגנס (כריכה קשה).

מטיח אותן אל עבר פרנסי הדת בהוות, שהפכו את הדת לקדרום לחפור בו.

תחת הכותרת היכן נתחברו ספרי הקינה והפליאה? סוקר ישראל תא-שמע ניסר יונת בפיענוח שניים מספרי המיסתורין של ישראל. יוסף הקר מביא כנספח לרשימתו, גירוש היהודים מספרד ומסר ציליה, כסכטים בעלי כוח ספרותי, כמו קינה על פירמו, בה נמצא כתוב: „חרב חרב הוחרה לתת אותה ביד, הורג למען עבודה שבח ראש וונה כפה ואגמון, כי קרא ה' לשלושה מלאכים אלה משלחת מלאכי רעים לכני ולמספר ולקרחה כי נגע עד שמים מישפחה...”

בשבוע שעבר השמיעו שומרי-מסורת את תפילת כל נדרי „שלמה לרשן מביא בסיקורו חידת „כל נדרי”: בירו האנ' תרופולוגי והיסטורי את פיענוח חידת אמיתת כל נדרי בליל יום-הכיפורים. דשן נוטה לאמץ לעצמו את ההשקפה הרואה בטכס יום הכיפורים עימת דרמאטי של היהודים עם כמה מהגושים המרכזיים שבהווייתו. דשן משווה את מינהגי ה" תפילה והטכס למינהגי הקיים בדרום. צני-האי ערב ושאר מקומות. לסיכום מתברר, כי החידה אינה מתפענחת ומה שנותר הוא כרונולוגיה ממויינת של כל נדרי לדורותינו.

בנימין זאב קידר מביא בעבודתו המסכיות וחייוש בהמרה היהודית בגר' מניה של המאה השמונה-עשר בחינה קפי דנית של תהליך ההתנצרות בגרמניה, לפני הופעתו של מנדלסון, הוגה הרעיון של „גרמנים בני דת משה". רשימתו של קידר מבוססת בחלקה על רישומי היס' טוריה שונים וספרי קהילות. זהו מיון מרתק של גירסאות ועלילות, שיש בכוחן להביא מארג מדהים של אורחות החיים של יהודי גרמניה בדורות ההם, תוך בחינת היקפה של ההמרה. הרשימה שבאה בעקבות זו היא חואן יוסף היידק: גלגוליו של מומר. בינארט מבסס רשימתו על מאמרו של הפרופסור ססיל רות, המתאר פרשת-חיים של משומר, שהמיר דתו ב" לונדון בשנת 1779. פרשת חיים זו מבר-ססת בחלקה על כתיביד של של אותו מומר.

ספר המאמרים המוקדש לפרופ' כ"ץ הופר לספר זיכרון של הקהילות היהודיות של מרכז אירופה. מיכאל מאיר מביא את סיפור הקמתו של ה„היכל" בהמבורג (הוא בית-הכנסת המתוקן, שהוקם בהמבורג בשנת 1818) ואהרון פ. קליינברגר מביא את סיפור התיסה הלאומית ביהדות גרמניה במחצית הראשונה של המאה הי"ט. רשימה מדהימה היא זו של הנרי וסרמן, תחת הכותרת היהודים בחברה הבורגנית הגרמנית במאה התשע-עשרה בראי הקרי-קטורה (ניסיון מתודולוגי). הרשימה מבר-ססת על חיבור לשם קבלת תואר לפילי-סופיה - יהודים, בורגנות וחברה בורגנית בעידן ליברלי - שנכתב בהדרכת הפרופ' כ"ץ. הנרי וסרמן כותן את הקשר שבין האנטישמיות הפוליטית שהתגבשה בגר' מניה בשנות ה-80 של המאה שעברה, לבין סטיראוטיפים של יהודים שעוצבו קודם לכן, תוך בחינת המראה החזותי של היהודים בקריקטורות גרמניות בעתור-נות התקופה.

הפרופ' שמואל אטינגר, תחת הכות' רת הדיון ב„ניצול היהודי" בדעת-הקהל הרוסית של ראשית שנות השמונים לנאה הי"ט, כותן את המשמעויות ואת הדימויים המקובלים של היהודים כמצולף סביבתם. דיר מנחם פרידמן מביא רשימה בנושא ישיבות היישוב הישן בארץ-ישראל. מר' רכי אליאב מתאר ומנתח את מסע